

การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
The Study of People's Participation Model in the Operations of
Mapyangphon Sub District Administrative Organization, Pluak Daeng
District, Rayong Province

ขวัญชัย เอี่ยมล่อ¹

บทคัดย่อ

การศึกษาในรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง 3) เพื่อเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 369 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t-test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพอสมควร และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามประเมินผล

2. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการปฏิบัติงานและด้านการติดตามประเมินผล แตกต่างกัน สำหรับประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: มีส่วนร่วมของประชาชน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร จังหวัดระยอง

---

¹ (ว่าที่ร้อยตรี) มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Abstract

This title was “The Study of People’s Participation Model in the Operations of Mapyangphon Sub District Administrative Organization, Pluak Daeng District, Rayong Province” and this survey research aimed 1) to study people’s participation model in the operations of Mapyangphon sub district administrative organization, Pluak Daeng district, Rayong province. 2) to compare people’s participation model in the operations of Mapyangphon sub district administrative organization, Pluak Daeng district, Rayong province. 3) to propose the people’s participation model in the operations of Mapyangphon sub district administrative organization, Pluak Daeng district, Rayong province. The sample consists of 369 people and analyzed by compute program. The tool used in this research was the questionnaire. Statistical analysis used to analyze the data were percentage, frequency, mean, standard deviation, and t-test (Independent Sample).

The results have shown that;

1. People’s participation model in the operations of Mapyangphon sub district administrative organization, Pluak Daeng district, Rayong province, the overall of people s participation in the operations was the reasonable. When considering each aspect in *descending order* on the *average* rating found that decision making aspect, accepting *benefits* aspect, the operation aspect and the evaluation aspect.

2. The different gender of people had the participation in the operations of Mapyangphon sub district administrative organization, Pluak Daeng district, Rayong province found that operation aspect and evaluation aspect were difference. By people who had the different education level, occupation and income found that the participation in the operations of Mapyangphon sub district administrative organization, Pluak Daeng district, Rayong province was different.

Keywords: People’s Participation Model, The Operations of Mapyangphon Sub-District, Rayong Province

บทนำ

การปกครองประเทศตามระบบประชาธิปไตย มีความหมายหลักการสำคัญที่เป็นการปกครองของ ประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยมีลักษณะประการหนึ่ง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมใน การปกครองโดยตรงหรือทางอ้อม และนับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการ

ปกครองจากระบบ สมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นปกครองระบบประชาธิปไตย นับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน รัฐบาลต่างๆ เห็นความสำคัญในการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ระดับท้องถิ่น โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเองและเรียนรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และเข้ามาตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด มีการดำเนินงานโดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาตำบล กำกับดูแลและตรวจสอบบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกตัวว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้ส่วนเสียต่อท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม (อุทัย หิรัญโต, 2523: 5-6)

โดยหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้การบริการสาธารณะแก่ประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึงทั้งประเทศ และยังเป็นส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การที่จะทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายตามหลักการได้ จึงต้องยึดหลักพื้นฐานประชาธิปไตยคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนการพัฒนา และรวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจ เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อที่จะให้การบริหารงานหรือการดำเนินงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อราษฎรในท้องถิ่น “การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” จึงเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญที่จะผลักดันให้บรรลุเป้าหมายตามหลักการได้ซึ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ประชาชนต้องมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระ มีการจัดสรรอำนาจมีความเท่าเทียมกันในสังคม มีการรวมปัจจัยทางสังคม มีการคุ้มครองปกป้องสิทธิส่วนบุคคลขอประชาชน มีความยืดหยุ่นในโครงสร้างของการทำงานที่ตรวจสอบได้โปร่งใส และความต้องการทรัพยากรของผู้มีส่วนร่วมต้องได้รับการคำนึงถึง (นวลน้อย ตรีรัตน์ และคณะ, 2546: 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา ซึ่งปัจจุบันประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในระดับหนึ่ง แต่การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้

อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อสังเกตว่าประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงานน้อยมากทำให้การบริหารงานไม่ตรงตามความคาดหวังที่ประชาชนต้องการ

การศึกษาวิจัย รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง ต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลของผู้วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการนำผลการวิจัยไปเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพโปร่งใสเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้แก่ผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ตลอดจนประชาชนและผู้สนใจทั่วไป ที่สนใจศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดทิศทางและติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participation Democracy) ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าแนวทางดังกล่าวนี้เป็นวิธีการที่จะนำมาซึ่งประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดสินใจทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน
3. เพื่อเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง

สมมุติฐานการวิจัย

ประชาชนมีสถานภาพที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จำนวน 4,709 คน และได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 369 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

- ด้านการตัดสินใจ
- ด้านการปฏิบัติงาน
- ด้านการรับผลประโยชน์
- ด้านการติดตามประเมินผล

3. ขอบเขตด้านสถานที่

องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัด ระยอง เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยสุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านรวม 7 หมู่ จำนวน 369 คน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอผลการวิจัย มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.62 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40.38 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 18-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.34 การศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 75.60 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 32.52 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เกิน 5,001 – 8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.10

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัด ระยอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนมี

ส่วนร่วมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามประเมินผล

ด้านการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านนี้ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นนี้ โดยเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรให้มีส่วนร่วม จัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน ถัดมาคือองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนา ลำดับต่อมาคือการที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา และลำดับสุดท้ายคือองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแผน/โครงการของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคมซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านนี้ระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นนี้ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนให้ความร่วมมือองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริม การฝึกอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพื่อแจกจ่ายประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬาและเยาวชนให้กับประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้ให้เงิน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบรางวัลแก่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม และ องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ให้กับประชาชน

ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นในด้านนี้ระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาความคิดเห็นมากที่สุดในประเด็นนี้ โดยเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ พบว่า ประชาชนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรไปดำเนินการมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรถัดมาคือการมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า ศาลาอเนกประสงค์ ต่อมาคือการมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงานแก่ องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรในการพัฒนา และมีส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้ดำเนินการในลำดับน้อยสุด

ด้านการติดตามประเมินผล ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง หากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า

ประชาชนให้ความร่วมมือ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรมากที่สุด และลำดับถัดมาองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรได้แต่งตั้งประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของโครงการ/แก้ปัญหาและอุปสรรคของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามการนำเสนอแผนพัฒนาไปปฏิบัติซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมน้อยสุดในด้านนี้

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศต่างกันมีผลต่อการมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการตัดสินใจ พบว่า เพศต่างกันไม่มีผลต่อการมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ด้านการปฏิบัติงานพบว่าเพศต่างกันมีผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า เพศต่างกันไม่มีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผลพบว่า เพศต่างกันมีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุต่างกันมีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามประเมินผล

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน แตกต่างกัน

ผลของการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาต่างกันมีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามประเมินผล

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาชีพต่างกันมีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามประเมินผล

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นการศึกษา การพัฒนาการวางแผนรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง มากที่สุดคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามประเมินผล ดังนี้

ด้านการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานด้านการตัดสินใจจัดทำแผนการดำเนินงาน และประชาชนได้เข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือ กิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร โดยที่ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้ได้รับการบรรจุในโครงการ หรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาในปีถัดไป

ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนได้ผลจากการวางแผนดำเนินงานท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับบริการจากเทศบาลตำบลน่า้ว ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับประกอบอาชีพของกลุ่มแม่บ้าน เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนทั้งโดยทางปฏิบัติงานประจำวันของประชาชนรวมถึงเป็นแนวทางในการเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ

ด้านการปฏิบัติงาน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการได้เข้าร่วมประชุมจัดทำแผนดำเนินงานท้องถิ่นมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่

องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ประชาชน

ด้านการติดตามประเมินผล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ได้เปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนดำเนินงานท้องถิ่นโดยได้มีการแต่งตั้งประชาชนเข้าเป็นกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนาและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ด้านการตัดสินใจ ควรมีการสร้างกระบวนการสรุปประเด็นที่สามารถนำเสนอความต้องการของท่านหรือชุมชนให้ได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

2. ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพรนั้น ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภคงานด้านศาสนา และงานด้านการศึกษา ให้กับประชาชนในท้องถิ่นให้ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน

3. ด้านการปฏิบัติงาน ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่ได้ร่วมประชุมจัดทำแผนดำเนินงานเพราะคิดว่าจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนดำเนินงานและประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร จัดทำขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ประชาชนสามารถเข้าไปเสนอความต้องการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติการในโครงการกิจกรรมต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

4. ด้านการติดตามประเมินผล ควรมีการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนดำเนินงานท้องถิ่นและได้มีการแต่งตั้งประชาชนเข้าเป็นกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนาและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการติดตามประเมินผลเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การส่งเสริมบทบาทของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร ให้ชัดเจนให้มีพลังที่เข้มแข็งสามารถช่วยเหลือชุมชนของตนเองได้ โดยมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ควรรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น

3. ควรรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น รักถิ่นกำเนิดของตนเองโดยร่วมกันสร้างสรรค์ และพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญและประชาชนได้รับประโยชน์ทั่วถึงกัน

4. กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายในการกำหนดทิศทาง การปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการปลูกจิตสำนึกประชาชนในท้องถิ่นเป็น แกนหลักของการพัฒนาการโดยเข้ามามีส่วนร่วม และปลูกจิตสำนึกในภูมิปัญญาท้องถิ่นและยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบรางวัลทั้งการจัดการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบรวมทั้งการ เรียนรู้ตามอัธยาศัย ตลอดจนจนถึงการจัดส่งเสริมในเรื่องการอบรม สัมมนาให้ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่นสม่ำเสมอ ควบคู่กับการปฏิบัติจริงในการเข้ามามีส่วนร่วมที่จะพัฒนาท้องถิ่น ด้วยความรักความผูกพันในศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการ จัดทำประชาคมเพื่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) คือร่วมในการคิดถึงปัญหา โดยระบุความต้องการของชุมชนจนเกิดโครงการระหว่างการค้าเนินการ (โครงการเริ่มต้นทำ) และ การตัดสินใจดำเนินการ (โดยองค์กรชุมชนหรือชาวบ้าน) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนทางด้านทรัพยากรต่างๆ การบริหารงานกิจกรรมและการประสานงานขอ ความช่วยเหลือ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)ทางด้านวัตถุ สังคม ของแต่ละบุคคล มีส่วนร่วม ในการพยายามประเมินผล (Evaluation)ของโครงการที่ท้องถิ่นได้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและ พัฒนาคุณภาพของท้องถิ่นไปด้วยพร้อมๆ กัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง อาจจัดในลักษณะการฝึกอบรมการ จัดทำแผนพับประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อที่ ประชาชนจะได้รับทราบถึงการเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีความเข้าใจในการพัฒนา ท้องถิ่น

2. ควรออกเยี่ยมเยียนหมู่บ้านอย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อพบประชาชนและรับทราบปัญหา ความต้องการของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถติดตามผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาที่จัดทำไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสามารถกำหนดแนวทางเพื่อเป็นข้อเสนอแนะ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่มีลักษณะอย่างเดียวกันดังนี้

ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักให้ความสำคัญ ประโยชน์ที่จะได้รับต่อการที่ได้เข้ามามี ส่วนร่วมทำการศึกษาในพื้นที่ต่างๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบภาพรวมของหน่วยงาน และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของถิ่นนั้นๆ

บรรณานุกรม

- อุทัย หิรัญโต. (2523). **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นวนน้อย ตรีรัตน์ และคณะ. (2546). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.** รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). “**พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546**” เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก. หน้า 1–15. 22 ธันวาคม 2546.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น . (2546). **การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.thailocalgov.net/menu4.1.thme>.
- สำนักงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี. (มปป.). **การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก portal.in.th/scipaticapate/. (3 มีนาคม 2553).
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2552). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก webhost.cpd.go.th/ewt/participate/manage-pepole.html.